

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJ) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata 2015., odnosno 2017. godine.

IZJAVA

PREDSJEDNIK

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

11. jul 2025.

Sudija Graciela Gatti Santana, predsjednica MRMKS-a Govor na 30. komemoraciji genocida u Srebrenici petak, 11. juli 2025.

Cijenjeni preživjeli i porodice žrtava,

ekselencije,

dame i gospodo,

Sa zahvalnošću vam se pridružujem danas u obilježavanju 30. godišnjice genocida u Srebrenici 1995. Ovaj značajan događaj izvlači na površinu višestruke složene emocije, svakako za narod Bosne i Hercegovine, ali i za međunarodnu zajednicu koja je, u šoku, bila svjedokom užasnih događaja koji su se odigrali prije 30 godina.

Ovo je trenutak žalosti.

Vrijeme će preživjelima i porodicama ubijenih možda postepeno ublažiti bol, ali fizički i emotivni ožiljci ostaju kao trajan podsjetnik. Zločini počinjeni nad stanovništvom enklave Srebrenica – i mještanima i onima koji su tu potražili bezbjednost – ističu se svojom sistematičnom brutalnošću: metodičnim odvajanjem muškaraca i dječaka od žena i djevojčica; pogubljenjem muškaraca i dječaka isključivo zbog njihovog identiteta; prisilnim premještanjem žena i djevojčica; hladnokrvnim i sveprisutnim počinjenjem drugih gnusnih zločina.

Tri decenije kasnije, neke od žrtava tek treba da budu pronađene, što njihovim porodicama oduzima prijeko potrebni osjećaj razrješenja. Neki od osumnjičenih za počinjenje zločina i dalje izbjegavaju pravdu. Neki od osuđenih zločinaca se veličaju, a sudski utvrđene činjenice u vezi sa Srebrenicom se poriču. Ova uznemirujuća stvarnost dodatno traumatizuje žrtve i učvršćuje nacionalne podjele u generacijama rođenim poslije sukoba.

Iako su MKSJ i Mehanizam uspješno dovršili zadatak suđenja osobama optuženim za zločine počinjene u Srebrenici i drugdje tokom sukoba u bivšoj Jugoslaviji devedesetih godina 20. vijeka, Mehanizam ostaje posvećen bavljenju ovim pitanjima, u okviru svog mandata. Mehanizam i dalje dostavlja ključne dokaze i pruža podršku domaćim pravosuđima kako bi ostvarila pravdu, te širom regiona daje podršku inicijativama za očuvanje naslijeđa i obrazovanje koje su zasnovane na sudskim zaključcima ovih međunarodnih sudova.

Danas je i trenutak sjećanja i iskazivanja poštovanja žrtvama i preživjelima.

Prilika je ovo da još jednom odamo priznanje otpornosti vas koji ste ponovo izgradili svoju zajednicu od početka, koji ste čvrsto stajali i podsjetili svijet na ono što se ovdje dogodilo, i koji ste ostali istrajni u traženju pravde i istine. Ovo je i prilika da se iskaže počast hrabrosti više od 1.000 svjedoka koji su svoje lične strahove stavili u drugi plan, da bi pred MKSJ i Mehanizmom svjedočili u predmetima u vezi sa Srebrenicom.

Time što je 11. juli proglasila Međunarodnim danom sjećanja na genocid u Srebrenici 1995., Generalna skupština Ujedinjenih nacija je prepoznala ove izvanredne kvalitete. Ovim činom Generalne skupštine također se prihvatio značaj sudskih zaključaka u vezi s genocidom u Srebrenici, uključujući one do kojih su došli MKSJ i Mehanizam, za obrazovanje i za čuvanje sjećanja.

Snažno podstičem nacionalne vlasti, civilno društvo, druge međunarodne i regionalne organizacije i akademsku zajednicu da iskoriste sudske zaključke MKSJ-a i Mehanizma za borbu protiv poricanja i za rad na sprečavanju budućih sukoba. U tom kontekstu, Mehanizam je ponosan što je nedavno zaključio sporazum s Memorijalnim centrom Srebrenica, koji će javnosti izložiti javne sudske spise u vezi sa Srebrenicom.

Na kraju, ovo je trenutak nade.

Nade da je zacjeljivanje rana moguće. Nade da će snaga preživjelih i žrtava i dalje predstavljati nadahnuće drugima i davati im snagu. Nade da trajni napori za čuvanje sjećanja i obrazovanje mogu dovesti do stvarnog pomirenja.

Rezolucija Ujedinjenih nacija jasno naglašava da je “prema međunarodnom pravu, krivična odgovornost za zločin genocida individualizovana i da se ne može pripisati nijednoj etničkoj, vjerskoj i drugoj grupi ili zajednici kao cjelini”. Putem otvorenog prihvatanja, moramo omogućiti svakome da se ponosi svojim nacionalnim porijeklom, uvjeriti zajednice da strahovati ratni zločini koje je nekolicina počinila ne odražavaju sliku cjeline, i insistirati na tome da poricanje takvih zvjerstava vodi samo novim patnjama i sukobima. Nadam se da nakon trideset godina svi zainteresovani mogu pokazati takvo prihvatanje.

U predmetu *Krstić* pred MKSJ-om – u prvoj osuđujućoj presudi za genocid u Srebrenici – Žalbeno vijeće je navelo sljedeće: “Oni koji planiraju i provode genocid žele da liše čovječanstvo velikog i raznorodnog bogatstva koje čine njegovi narodi, rase, etničke grupe i religije. To je zločin protiv cijelog čovječanstva i njegove posljedice osjeća ne samo grupa koja je izdvojena za uništenje, nego čitavo čovječanstvo.”

Svim srcem se slažem s tim. Neka uvijek pamtimo da su razlike među nama ono što omogućava najpotpunije iskustvo toga šta to znači biti čovjek, te da postoji jedinstvo u različitosti. I neka nastavimo da iskazujemo solidarnost i saosjećanje s onima kojima je to svojstvo, zbog njihove različitosti, na ovom mjestu zanjekano 1995. godine.

Hvala vam najljepša na pažnji.

Za više informacija kontaktirajte nas

u Arushi, Tel.: +255 (0)27 256 5376

u Haagu, Tel.: +31 (0)70 512 5037

Email: mict-press@un.org

Pratite nas na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.irmct.org